

TĖVIŠKĖS

ALDAI

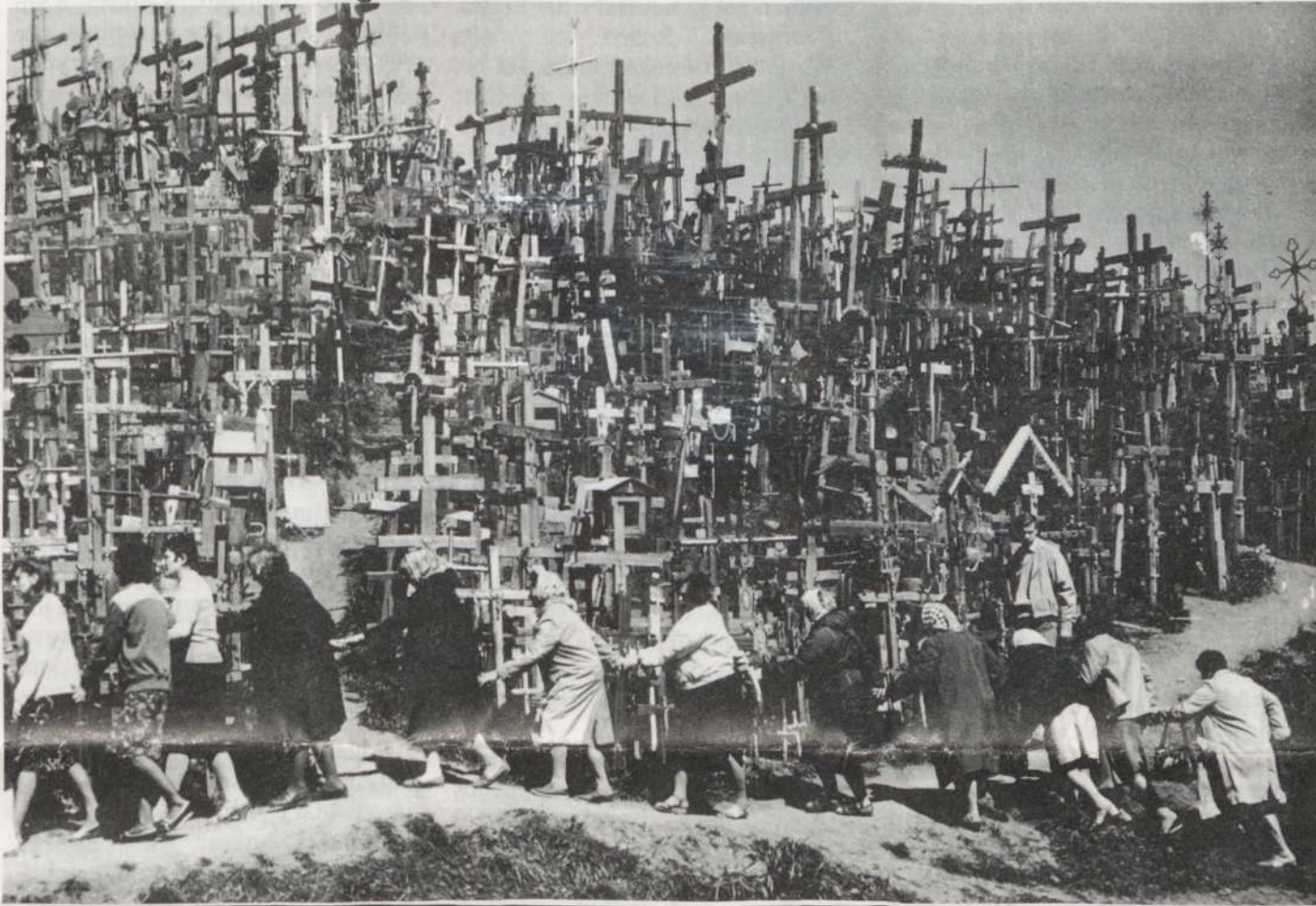

Nr 12 (1796) 1992 m. kovo mėn. 31 d.

XXXVII METAI

Melbourne

KRYŽIŲ KALNAS LIETUVOJE

Tautos Kančių ir Vilčių Symbolis

Laiškas iš Šiaulių

Nuo seno Lietuvoje plačiai žinomas Jurgaičių piliakalnis, ilgainiui tapęs Kryžių kalnu. Tai lietuvių tautos kančių ir vilčių vieta. Kiek čia tragiškų žmogaus likimų! Jis teikė vienintelę viltį žmonėms iš visos Lietuvos, kai jie čia važė, nešė ir statė kryžius.

1961 kančių ir vilčių kalnas buldozeriais buvo nušluotas. Griuvo lietuvių puslėtomis rankomis pagaminti mediniai ir metaliniai kryžiai. Daug kartų vyko naikavimo akcijos, bet kryžiai vėl išaugdavo. Žmonių tikėjimas buvo tvirtesnis už naikinamą valdžios galią. Kryžiai buvo statomi naktimis, slapčia, ir šiandien jų vėl tūkstančiai.

1989 pavasarį Šiaulių rajono liaudies deputatų tarybos vykdomojo komiteto sprendimu sudaryta Kryžių kalno priežiūros ir tvarkymo taryba. Į ją įeina Šiaulių šv. Petro ir Povilo bažnyčios dekanas monsinyoras K. Jakaitis, Meškuičių parapijos bažnyčios klebonas A. Vanagas, Sąjūdžio aktyvistai, architektai, dailininkai, įvairūs specialistai.

Prasidėjo tvarkymo darbai. Kai kas jau atlikta: kalno papėdėje žemėmis užpildos įdubos, padaryti turėklai, išasfaltuotas 2 km. privažiavimo kelias nuo plento Šiauliai-Ryga. Kryžkelėje katalikiškasis moterų sambūris

„Caritas“ pastatė didelį ir gražų kryžių. Tai tik pirmi žingsniai. Šią vasarą atitolinsime užterštą Kulpės upelio vagą, kuri buvo dirbtinai priartinta prie kalno, kad žmonės prie jo neprieitų. Meldynus užpilsime žemėmis, sukursime žaliuosius plotus, pasodinsime krūmų, o atokiau - ąžuolyną. Aplankęs kryžių kalną, tėvynainis ar svečias iš užsienio galės čia pasodinti ąžuoliuką.

Kalno teritorijos išplanavimo projekte numatyta perkelti žvyruotą automobilių stovėjimo aikštelę toliau nuo kalno, ją išasfaltuoti. Pagrindinis įėjimas nuteiks žmogų susikaupimui. Bus pastatyta koplyčia, paruošti nauji plotai kryžių statymui, nes jų kasdien daugėja. Pagrindinė projekto mintis - išlaikyti Kryžių kalno ir jį supančios gamtos natūralumą.

Šį pavasarį Vilniaus universiteto matematikai pažadėjo apytikriai suskaičiuoti, kiek Kryžių kalne yra kryžių ir kryželių. O jų čia yra dešimtys tūkstančių.

Tikimės, kad jis bus įtrauktas į Geneso pasaulio rekordų knygą, kadangi tolygaus kryžių kalno niekur kitur nėra. Vis daugiau žilagalvį kryžiais pasipuošusių piliakalnį aplanko svečiai iš užsienio. Poetas B. Brazdžionis čia pastatė kryžių. Taip pasielgė ir šaunieji Atlanto nugalėtojai buriuotojai. Antanas Gelažius iš JAV padovanojo Košubos medalį,

skirtą Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejų.

Kilniais darbais ir aukotomis lėšomis Kryžiaus kalno sutvarkymui padeda visa Lietuva. Šiaulių miesto ir krašto žmonės talkininkauja, gražindami aplinką. Užsienyje gyvenantys tautiečiai, kurie nori prisidėti prie kilnių Kryžių kalno tvarkymo darbų, prašome kreiptis tokiu adresu: Lithuania, Šiauliai 235408, Vytauto g-vė Nr. 42, bt. 3. J. Serkšnys.

Mūsų kančios ir vilčių kalnas stiebiasi aukštin, tarsi nuoširdžiausia žmogaus malda.

J. Serkšnys

Kryžių kalno sutvarkymo ir priežiūros tarybos narys

Didžioji Britanija

pirmoji Vakarų valstybė panaikinusi vizų režimą Lietuvos piliečiam. Lietuvos Respublikos užsienio pasą turintys piliečiai nuo dabar galės laisvai, be vizų keliauti į Didžiąją Britaniją ir joje išbūti ne ilgiau kaip šešis mėnesius. Užsienio spaudos agentūros atkreipia dėmesį, kad su sovietiniais pasais keliaujantys asmenys šia lengvata negalės pasinaudoti. Agentūros taip pat informuoja, kad Lietuvoje jau pradėti išduoti nauji Lietuvos respublikos užsienio pasai ir tikimasi, kad visiems norintiems juos išgityti, nauji užsienio pasai bus išduoti iki 1993-ųjų metų pabaigos.

Svaja ir realybė

Kaip eglutė per Metus Naujuosius,
Taip jaunstėj tu, svaja, buvai
Sidabru ir auksu pasipuošus
Ir varpeliais skambinai žaviai.

Tu žadėjai man pilis garsiasias,
Kaip valdovui, ant aukštos kalvos,
Kur tikroji širdžiai laimė rasis
Ir nevargins sielvartas galvos.

Bėgo dienos, bėgo ir jaunystė,
Dužo tavo pažadai, svaja:
Iš auksinių reikia rūmų grįžti
Realybės vargana gija.

Nutilo Močiūtės
daina

Rašo kun. Ant. Valantinas

Šių metų vasario 19 d. nustojo plakusi garsios Lietuvos tautosakininkės, etnografinės, dainininkės Emilijos Zaukaitės-Kuzavinienės širdis. Emilija Zaukaitė-Kuzavinienė mirė, eidama 89 metus. Atsižvelgiant į jos ilgą amžių ir jos meilės kupiną širdį, ji buvo vadinama Močiūte.

Mes gi, senesnieji šeduviai, ypač buvę jos mokiniai, ją atsimename jauną ir gražią, nes ji savo jaunystę praleido Seduvoje, eilę metų mokytojaudama Seduvos „Saulės“ progimnazijoje. Ypač graži ji būdavo, kai po šventinių renginių į mūsų klases ateidavo, apsirengusi tautiniais rūbais.

Emilija Zaukaitė-Kuzavinienė gimė 1903 m. Mataučiznos kaime (Rūmiškių vienkiemyje), Obelių vlsč., Rokiškio apskr. Mokėsi Kauno „Saulės“ mokytojų seminarijoje. Čia muzikos mokytojo V. Vanagaičio paraginta, užrašė savo motinos, senelės ir prosenelės dainas bei sutartines, iš kurių sudarė ne vieną rinkinį. Specialistai labai vertina jos dainų rinkinį „Oi, oi, oi, matula“. Daug savo užrašytų dainų ji padainavo Tautosakos archyvu.

Į Seduvą ji atsikėlė apie 1927 metus ir dirbo eilę metų. Gyveno Progimnazijos gatvėje. Seduvoje ji sukūrė šeimą. Mokytojaudama irgi užrašė dainas. Beveik visuose Lietuvos liaudies dainyno tomuose ir kituose dainų rinkiniuose randame jos Seduvoje užrašytas dainas. Taip pat ji buvo gera pedagogė, mylima ir moksleivių ir visų žmonių.

Taigi, švenčiant Radviliškio miesto 425 m. jubiliejų ir Seduvos pirmos parapijinės mokyklos 450 m. sukaktį, reikia nepamiršti ir Emilijos Zaukaitės-Kuzavinienės įnašą į mūsų rajono kultūros lobyną.

Emiliją Zaukaitė-Kuzavinienė ne tik įamžino dainas bei sutartines, įrašydama jas į juosteles, bet išmokė tų dainų ir savo dukterį bei anūkus, kurie dabar tęsia motinos darbą. Jos dėka Vilniuje susikūrė folkloro ansamblis „Sadauja“, kuris, išmokęs Obelių tarmės, autentiškai padainuoja Emilijos dainas.

Net ir sulaukusi garbingo amžiaus, ji nenustojo dainavusi: ji, Močiūtė, Obelių dainininkė, visų buvo laukiama, mylima.

Todėl nepamirškime jos ir mes, šeduviai, kuriems ji paaukojo eilę savo gyvenimo metų, mokytojaudama „Saulės“ progimnazijoje, o man, buvusiam jos mokiniui, ji visados švies kaip aušrinė žvaigždė.

ŽURNALIZMO UŽDUOTIS

Žurnalistas privalo atidžiai sekti vietinius ir tarptautinius įvykius, patikimus faktus, juos analizuoti ir padaryti objektyvias išvadas, o po to muspręsti, ką verta ir ko neverta skelbti spaudoje. Ši procedūra reikalauja bendro žurnalisto išsilavinimo, pažinimo istorijos, geografijos ir ypač politikos-diplomatijos apdairumo, atsakomingumo ir sąžiningumo. Žinių rinkimas ir jų autentiškumo patikrinimas ne visad yra lengvas. Kartais tenka griebtis išimtinų priemonių, kad suradus, kur galų gale yra tiesa.

Šių nemažų pastangų uždavinys yra pristatyti skaitytojams kuo objektyvesnę informaciją. Nepaslaptis, kad žinių šaltiniai yra manipuluojami galingų kapitalistų suinteresuotų per spaudą paveikti mases jiems naudinga kryptim. Jų interesai gali būti ekonominiai, politiniai, moraliniai arba religiniai. Kaip bebūtų, visuomenė gauna iškraipytą informaciją. Rimto žurnalisto pareiga sušvelninti arba visai panaikinti šią neigiamą manipuluotų žinių įtaką. Besilaikant tiesos principo, žurnalistas gali susidurti su daug nemalonumų. Kai kuriuose kraštuose tam tikros tiesos pasakymas yra įstatymu griežtai uždraustas. Iš šalies žiūrint, atrodo netikėtina, kad tokia „lengva“ profesija galėtų būti tiek komplikuota. Dar ji painesnė mūsų išeivijos žurnalistams dalyvaujantiems lietuviškoj ar svetimoj spaudoje, kai gvildinama mūsų pačių tėvynės problemos. Tada atsidiuriam dilemų. Turime iš vis teisę išreikšti savo nuomonę apie pradedamą savarankišką Lietuvos gyvenimą ir jo problemas prisilaikydami tiesos ir logikos principų?

Prieš nepriklausomybės atgavimą buvo visiem aišku: rašykim ir skelbkim kur tik galim apie daromą neteisę mūsų tautai; reikalaukim jos laisvės visais mums prieinamais būdais. Lietuvio žurnalisto pareigų ribos nubluko po nepriklausomybės atgavimo. Gal laikas mums palikti mūsų valstybės problemas, kad jas spręstų ten gyvenę mūsų broliai, ir užsiimti išeivijos reikalais ir parama savam kraštui? Nelengva surasti aiškų atsakymą. Lietuva nenustojė būti mūsų tikra tėvyne po laisvės atgavimo. Jei taip, tai savaime aišku, kad mums yra svarbios jos problemos ir galimybės iš jų išsikaupti. Tuo labiau, kad pavojai dar neužsibaigė. Ko gero Rusijoj gali įvykti nemalonus permainingas, ir Kremliaus soste atsistėti naujas diktatorius su imperialistinėm tendencijom. Galima pramatyti ir labai rimtų vidaus problemų. Bent straipsnio autoriaus įsitikinimu, mes turime teisę ir prievolę sekti ir analizuoti besikeičiančią padėtį. Kartais iš toliau matosi aiškiau kai

Rašo Dr. J.Kunca

kurie dalykai negu iš arti.

Lietuvio išeivijos žurnalisto speciali dilema yra nuspręsti apie ką turėtumėm rašyti ir apie ką geriau nutylėti. Jei gaištam laiką ir energiją, turime būti tikri, kad mūsų žinios ar analizės, be skaitytojo orientacijos, turi būti naudingos tautai ir valstybei. Jei savo žurnalizme pastatysim tautos interesus aukščiau visų kitų, apsispręsti bus kur kas lengviau. Už tat atkreipti dėmesį į daromą klaidą, kuri galėtų padaryti daug žalos Lietuvai, nežiūrint, kad ta pastaba galėtų nepatikti kuriam tautiečiui ar jų grupei, yra patrioto lietuvių pareiga.

Išeivijoj ir tėvynėj berods darome klaidą maišydami atskirus asmenis su pačia valstybe. Tai pavojinga praktika, ypač kai esame apimti sentimentalizmo, kuris neleidžia objektyviai įvertinti įvykių ir jų pasekmių. Antra vertus, valstybė yra amžina, asmuo laikinas. Tapatybė čia ne vietoje. Žurnalistas privalo gerbti visus asmenis, bet savai valstybei priklauso pirmoji vieta.

Lietuvos Nepriklausomybės šventės paminėjimas

Lietuvoje ir visame pasaulyje, kur tik gyvena lietuviai, buvo paminėta Lietuvos nepriklausomybės šventė, Vasario Sešioliktoji. Pagaliau ji buvo atžymėta džiaugsmo ženklu, nes pirmą kartą po daugiau negu penkiasdešimt metų lietuviai ją minėjo Lietuvai jau vėl tarptautiniai pripažintai esant laisvai ir nepriklausomai. Lietuvoje ir lietuvių parapijose užsienio kraštuose buvo surengtos iškilmingos pamaldos už Lietuvą, per jas buvo dėkojama Viešpačiui už atgautą laisvę ir nepriklausomybę, malda buvo prisiminti visi žuvę laisvės kovotojai, taip pat buvo meldžiamasi, kad Dievas stiprintų tautą, laimintų jos pastangas nepriklausomybei įtvirtinti ir siekimus kurti dvasinę ir materialinę pažangą laisvoje valstybėje. Vilniuje pagrindinės pamaldos už Lietuvą po vidudienio vyko arkikatedroje. Mišias aukėjo Vilniaus vyskupas pagalbininkas Juozas Tunaitis. Po Mišių buvo nužygiuota į Nepriklausomybės aikštę, kur vyko mitingas. Minėjimai buvo surengti ir kituose Lietuvos miestuose. Amerikoje minėjimai buvo surengti visuose didmiesčiuose, pradedant užsienio lietuvių sostine Čikaga ir baigiant Los Angeles, kur, kaip žinoma, yra įsikūrusi taip pat nemaža lietuvių bendruomenė. Romos lietuviai Vasario šešioliktosios rytą susirinko į Vatikano radijo koplyčią, kur Mišias už Lietuvą aukėjo Marijonų

Visi žinom kaip yra sunku dabartinei valdžiai ir visai tautai. Daug problemų yra susijusių su buvusią okupaciją ir nenormalia sovietine santvarka. Tai žinom ir atjaučiam. Bet kai iškyla per daug dirbtinų problemų, kurios gali privesti prie mūsų valstybės katastrofos, nemanau, kad pasielgtumėm gerai užmerkdami akis ir mėgindami pateisinti nepateisinamus dalykus.

Keletoj mano straispnių paminėjau išsuktą mūsų žemės ūkio betvarkę. Jei nebus imtasi konkrečių priemonių suorganizuoti visų Lietuvos dirvų išnaudojimą šį pavasarį, Lietuva neturės eksportuojamų maisto produktų saldo, o gal jų neužteks nei krašto gyventojam. Rusija už naftą reikalauja atsimokėti mėsa. Jei ne, jos negausim. Lietuvos biudžeto deficitas šiais metais bus apie 1000 milijonų (1 milijardas) rublių. Koks jis bus, jei neveiks normaliai žemės ūkis? Kas numato tokiose pastabose pigų kai kurių mūsų institucijų kritikavimą, greičiausiai nėra pakankamai informuotas apie padėtį mūsų krašte ir apie jos artimas perspektyvas.

vienuolijos viršininkas kunigas Donaldas Petraitis. Drauge su juo Mišias koncelebravo Italijos lietuvių bendruomenės pirmininkas prelatas Mincevičius, švento Kazimiero lietuvių kolegijos kunigai, praciškonų, saleziečių ir jėzuitų vienuolių atstovai. Po Mišių įvyko lietuvių susitikimas Lietuvos Atstovybėje prie Šventojo Sosto, kur susirinkusiuosius pasveikino Italijos lietuvių bendruomenės vicepirmininkas Kazimieras Lozoraitis. Susitikimą prasmingai pajavairino svečiai iš Lietuvos - Kauno kamerinės muzikos orkestras su vadovu Gediminu Dalinkevičium priešakyje. Muzikai atliko kelis lietuvių kompozitorių kūrinius. LRTV

Danijos karalienė Margarita ir jos vyras Henrikas bus pirmoji karališka pora, kuri oficialiai lankysis trijose Pabaltijo valstybėse. Estijos, Latvijos ir Lietuvos A.T-bų pirmininkų kvietimu, karalienė Margarita ir jos vyras numato lankytis Pabaltijo kraštuose liepos mėnesio pabaigoje arba rugpiūčio pradžioje. Tiksli vizito data bus vėliau nustatyta susitarus su Danijos vyriausybe. Karališkoji pora jachta atplauks į Pabaltijo šalis. Iki šiol joks monarchas dar nėra lankęsis Pabaltijo valstybėse nuo pat 1918-ųjų metų, kai Estija, Latvija ir Lietuva tapo nepriklausomomis. Spaudos agentūros taip pat atkreipia dėmesį, kad Danija buvo viena pirmųjų Europos valstybių 1991-ais metais pripažinusių Pabaltijo kraštų atkurtą nepriklausomybę. Be to, Danijos užsienio reikalų ministras Ellemann-Jensen buvo pirmasis šias pareigas einantis Vakarų šalies vyriausybės narys apsilankęs Pabaltijoje, Estijai, Latvijai ir Lietuvai atkūrus nepriklausomybę. LRTV

ĮVYKIAI

Estijos respublikos Aukščiausioji Taryba įstatyminiu dekretu sugrąžinio Estijos pilietybę visiem prieš 1940-uosius metus buvusiem Estijos piliečiam ir jų palikuonim. Kiti piliečiai taip pat galės įsigyti Estijos pilietybę, jei moka valstybinę kalbą, yra ištikimi respublikos valdžiai, nebuvo nuteisti už sunkius nusikaltimus, netarnauja kitos valstybės kariuomenėje, saugumo organuose, turi pastovias ir teisėtas pajamas ir yra gyvenę Estijoje nemažiau dviejų metų.

Rusijai smarkiai sumažinus naftos tiekimą Pabaltijo kraštam, Lietuvoje ir Latvijoje vėl turėjo būti pakeltos benzino kainos. Kaip informuoja spaudos agentūros, per sunkias pabaltiečių ir rusų derybas Maskva pareikalavo, kad už tiekiamą naftą pabaltiečiai atsilygintų vien tik mėsos produktais. Neturėdami pakankamai tų produktų eksportui į Rusiją, mainais už naftą, Pabaltijo kraštai turi smarkiai apriboti naftos importą, ir, būtent, Latvija vienu ketvirtadaliu, o Lietuva net 50-čia procentų. Dėl to abiejuose kraštuose turėjo būti pakeltos benzino kainos.

Lietuvos ministras pirmininkas Vagnorius ir Švedijos finansų ministrė Anne Wible per susitikimą Stokholme svarstė įvairius klausimus susijusius su Švedijos sprendimu sugrąžinti Lietuvai prieš Antrąjį pasaulinį karą Švedijoje jos depnuotą auksą. Dar nebuvo pranešta, kuria forma auksas bus Lietuvai sugrąžintas. Švedijos vyriausybė tepažymėjo, kad bus reikiama atsizvelgta į Lietuvos pageidavimus. Švedija kompensuos ir Estijai už Stokholme jos deponuotą auksą. Kaip pastebi užsienio spaudos agentūros, Švedija yra trečioji šalis po Prancuzijos ir Didžiosios Britanijos, sugrąžinanti Pabaltijo valstybėm priklausantį auksą, kuris prieš karą buvo deponuotas tų kraštų valstybinuose bankuose.

Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis pasakė, kad barikados aplink Aukščiausiąją Tarybą bus pašalintos tik tuomet, kai visi rusų kariškiai pasitrauks iš Vilniaus. Landsbergis priminė, kad pagal su prezidentu Jeltsinu sausio mėnesį atsiektą susitarimą pirmiausia iš Vilniaus turi būti atitraukti buvusios sovietų kariuomenės daliniai.

Baltarusijos užsienio reikalų ministras Kravčenko pirmą kartą pasitarė apie baltarusių pretencijas į kai kurias Lietuvos respublikos teritorijas pasienyje su Baltarusija, įskaitant Vilnių. Kalbėdamas per oficialius pietus Minske Europos Ekonominės bendrijos aukštojo komisaro Andriessen garbei, ministras Kravčenko priminė, kad Vilnius yra tik 50 kilometrų nuo pasienio su Baltarusija, sakė, kad šio amžiaus pradžioje lietuviai tesudarė vieną procentą Vilniaus gyventojų, o 1949-ais metais, pasakojo, tik šešis procentus. Tai ir buvo pagrindiniai motyvai, kuriais ministras parėmė Baltarusijos pretencijas į Vilniaus krašto teritorijas. Ministras pridūrė, kad Baltarusija pasiryžusi taikiomis priemonėmis spręsti su Lietuvos teritorines problemas. Apžvalgininkai Vakaruose stebisi nelauktais Baltarusijos ministro pareiškimais.

TĖVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 376 7355
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Kazys Mieldažys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$30. Kituose kraštuose \$35. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

Published by Val. Čižauskas
38 Coghlan St., Nidre, 3042
President of the Lithuanian
Catholic Federation

Prelatas Ladas Tulaba, P.A. - Jubiliasas

PONTIFICIO COLLEGIO LITUANO

S. CASIMIRO

Via Casalmonferrato, 20
00182 ROMA - Italia

Tel. (06) 70.25.724 - 70.24.908

Telefax: (06) 70.11.659

Virš debesų iškilęs kalnas matyti jau iš tolybės. Taip pat ir didi asmenybė savo įžymiais, iškiliais darbais jau iš tolumos pagauna regėjimą ir šviečia savo asmenybės šiluma ir spindėjimu. Tad suglaustai pažvelkime į šią didžią Lietuvos sūnaus asmenybę, jo mokslinį pasiruošimą ir darbus.

Prelatas Ladas Tulaba mini savo amžiaus 80 metų sukaktį. Jis gimė 1912 m. balandžio 28 d. Barčių kaime, Alytaus apskrityje. Baigęs Alytaus gimnaziją, mokėsi Vilkaviškio kunigų seminarijoje. Kunigu išventintas 1934.IX.16. Studijuoja teologiją Kaune Vytauto Didžiojo Universitete, įgyja licenzijato mokslo laispnį. Sv. Rašto studijas tęsia Romoje Bibliiniame institute, įgyja Sv. Rašto licenziją, vėliau aukščiausiais pažymiais Sv. Rašto doktoratą. Sv. Raštą dėsto Vilkaviškio ir Kauno kunigų seminarijose. Vytauto Didžiojo Universitete teologijos profesorius ir teologijos fakultete Sv. Rašto katedros vedėjas. Lietuvos vyskupai pastebėję jaunojo profesoriaus gabumus, jį skiria perorganizuotos Vilniaus Kunigų Seminarijos Rektorium 1942 m. Rektorius plačiai įsijungia ir į Vilniaus pastoraciją ir visuomeninę veiklą. 1944 m. pateko į Vokietiją. Bavarijoj Eichstatto mieste karo metu veikė vienintelė kunigų seminarija visoje Vokietijoje ir ten studijavo 14 vokiečių klierikų, o į studijas ten įsijungė net 101 lietuvis klierikas, ištrūkę nuo besiantinančios bolševikų II okupacijos. Lietuvių klierikų Rektorium vyskupai ir čia paskiria kun. dr. L. Tulabą.

Pokario metais lietuviai vyskupai nutarė Romoje įsteigti Lietuvių šv. Kazimiero kolegiją. Svarbiausias kolegijos tikslas: ruošti kunigus lietuvių sielovadai ir Lietuvai, padėti lietuviams kunigam

Romoje siekti aukštojo akademinio išsilavinimo. Kolegijai vadovauti 1945 m. paskirtas kun. dr. Ladas Tulaba Rektoriaus pareigom.

Cia viską reikėjo pradėti iš nieko. Reikėjo surasti mecenatų, nupirkti tinkamą pastatą kolegijai, vėliau ir kitą pastatą, kuris buvo šalia kolegijos tokio pat stiliaus, o dar vėliau nupirkta auklėtiniam vasarvietė Tivolio miestelyje 27 klm. į rytus nuo Romos. Kolegijos

įkūrimas ir vadovavimas pareikalavo be galo daug energijos, pastangų, sugebėjimo surasti lėšų, mecenatų, turėti daug ryšių su Vatikanu ir aukštąja Bažnyčios Hierarchija. Padėjo išėivijos vyskupai, bet pačiam Rektoriui teko pakelti pagrindinę rūpesčių naštą jaunąją kunigų kartą auklėjant, organizuojant administraciją, ekonomiką, mokslinius darbus. Daug kartų lankėsi Amerikoje,

renkant aukas kolegijos išlaikymui.

Šalia Kolegijai vadovavimo per 40 metų Prelatas sugebėjo dažnai parašyti aktualių straipsnių spaudai, taip pat ir mūsų „Tėviškės Aidams“. Nemaža jo parašytų ir išleistų kynų: Kentėjimų problema, Mergelė Marija, Kad kurentųsi, Katalikai, pasaulėžiūra ir politika, Popiežiškoji Lietuvių Sv. Kazimiero Kolegija 1945-1970 ir pats naujusias Sv. Rašto vertimas - „Sventasis Raštas Naujojo Testamento, keturios Evangelijos ir Apaštalių Darbai ir komentarai“.

Apdovanojimai. Už nuopelnus Bažnyčiai ir Tėvynei Lietuvai, popiežius Pijus XII kun. dr. Ladą Tulabą pakėlė į Prelatus. Popiežius Jonas XXIII paskyrė Vyriausios Emigracijos Komisijos nariu. Popiežius Paulius VI pakėlė Apaštalinu Protonotaru, o pačiai Lietuvių Sv. Kazimiero Kolegijai suteikė Popiežiškosios titulą su teisėmis ir privilegijom. Dabartinis popiežius Jonas Paulius II Prelatą Ladą Tulabą pakėlė Sv. Petro Bazilikos kanauninku, jam perduodant Rektoriaus pareigas Prelatui Algimantui Bartkui 1985.X.19. Tai aukščiausi bažnytiniai garbės titulai ir įvertinimas tų darbų, kuriems Prelatas Ladas Tulaba spinduliavo savo talentais ir darbštumu, savo neišsemama energija, kad tik religinė ir tautinė šviesa vis giliau padėtų didesniam skaičiui lietuvių pasiruošti dvasiniams darbams.

Prelato gyvenimas yra kuklus, nesididžiuoja atliktais darbais. Jo džiaugsmas išauklėti daugiau jaunuolių lietuviškam darbui, kad religinė ir tautinė ugnis kurentųsi lietuvių širdyse. Užpelnytai savo širdyje gali tarti su lotynų klasikinės poezijos kūrėju Horacijum: „Exegi monumentum aere perennius“. Pastačiau paminklą stipresnį už vario! Tad Valiol! Ilgiausių metų Prelatui Valiol! Dievo palaimai visuomet lydint.

Kun. Pr. Dauknys, S.T.D.

NUNCIJUS PABALTIJO ŠALIMS AUKOJO ŠV. MIŠIAS VATIKANO RADIO KOPLYČIOJE

Jo Ekscelencija arkivyskupas Gusto Mullor Garcia šv. Kazimiero kolegijos Rektoriui Prelatui A. Bartkui išreiškė savonora laikyti šv. Mišias lietuvių kalba Vatikano radijo koplyčioje ir prieš nuvykstant į Lietuvą, kreiptis į lietuvių tautą per Vatikano radiją, aukojant šv. Mišias už Lietuvą ir visą lietuvių tautą.

Šių metų sausio 26 dieną Jo Ekscelencija koncelebravo šv. Mišias kartu su dideliu būriu kunigų, gyvenančių Romoje ir atvykusių iš Lietuvos. Kartu su Arkivyskupu šv. Mišias koncelebravo šv. Kazimiero kolegijos rektorius prelatas A. Bartkus, prelatas L. Tulaba, prelatas S. Žilys, kunigai: J. Mincevičius, Tėvas Benediktas Jurčys O.F.M., J. Minderas, E. Merkys S.I., L. Virbalas S.I., A. Liuima, J. Ivanauskas, P. Rabikauskas S.I., iš Lietuvos atvykę kunigai: V. Veprauskas, R. Rutkauskas ir R. Kaušas.

Nuncijus, dar negalėdamas pats kreiptis lietuvių kalba į tikinčiuosius, savo žodį perskaityti paprašė prelatą S. Žylį.

Savo žodyje Arkivyskupas prisiminė Lietuvos nueitą vargingą kelią, jos kančias, kovą už Laisvę ir jos troškimą. Jo Ekscelencija vėl prisiminė savo motiną, kuri jam buvo pasakiusi, kad jis būsiąs pirmasis nuncijus tada dar

buvusioje Sovietų Sąjungoje. Be kita ko Arkivyskupas savo žodyje pasakė:

„Už poros savaičių atvykstu į Jūsų tarpą kaip apaštalinis Nuncijus Šventojo Tėvo Jono Pauliaus Antrojo. Kristaus Vietininko žemėje, atstovas. Šventasis Tėvas myli Lietuvą kaip Ganytojas ir kaip didelis jos draugas. Man prisimena šventojo Augustino posakis: esu vyskupas dėl jūsų, o kartu su jumis esu krikščionis. Kaip vyskupas dabar jaučiuosi vienas iš jūsų ganytojų. Nuo šio altoriaus visų pirma siunčiu jūsų Ganytojams savo brolišką sveikinimą. Kartu su visais Lietuvos vyskupais aš noriu būti ne tik diplomatas, bet ir Gerosios Naujienos skelbėjas Lietuvai, kuri dabar žengia į daug žadančią savo garbingos istorijos epochą. Esate kryžių šalies vaikai, - tokius jus pažįsta visas pasaulis. Jūs nešėte kryžių kasdien per pusę šimto metų. Dabar betgi atėjo prisikėlimo valanda. Priskėlęs Kristus kreipiasi į prisikėlusią Lietuvą“.

Toliau Jo Ekscelencija kalbėjo, kad Kristus dabar apsieiškia jau nuimtas nuo kryžiaus tarp savųjų mokinių. Ir dabar Kristus paklaus kiekvieno iš mūsų: ar mes Jį mylime? Ar mes Jo neišžadėsime?

Savo žodį Jo Ekscelencija užbaigė šiomis mintimis: - Trokšdamas veikiai kartu su jumis

melstis Aušros Vartuose į Gailestingumo Motiną, ar prie šv. Kazimiero karsto, noriu jums ir sau pačiam palinkėti, kad kiekvienas iš mūsų nuolatos duotume teigiamą atsakymą Kristui. Kad visi taptume jo Evangelijos nešėjai, jo išganingojo žodžio šaukliai visose Lietuvos gyvenimo srityse. Lietuvos, kuri štai stovi prieš naują savo žmogiškos ir krikščioniškos istorijos tarpsnį.

Nuo Vatikano radijo koplyčios altoriaus visiems jums bičiuliškai, su meile, su viltimi sakau: iki pasimatymo Vilniuje vasario 9 dieną! - užbaigė savo žodį Jo Ekscelencija.

Po šv. Mišių Arkivyskupas dar ilgokai pasikalbėjo su šv. Mišiose dalyvavusiais lietuviams

tikinčiaisiais, gyvenančiais ir studijuojančiais Romoje. Pasakė, jog dabar Lietuvai labiausiai reikia išsilavinusių žmonių. Paminėjo, jog kaip tik tie, kurie dabar studijuoja Romoje, bus tie, ant kurių pečių gal būt ir gulys didžiausia našta.

Dabar Jo Ekscelencija Arkivyskupas Gusto Mullor Garcia jau pradėjo savo darbą Lietuvoje kaip Popiežiaus Nuncijus ir kaip vienas iš Lietuvos Ganytojų. Jo Ekscelencija vasario 9 dieną atvykęs į Vilnių, pirmiausia nuvyko pasimelsti į Aušros Vartus, prie Gailestingumo Motinos Marijos. Po to Vilniaus arkikatedroje - bazilikoje aukojė šv. Mišias kartu su Lietuvos kardinolu ir vyskupais.

Gintautas Gudas, Roma 1991.II.10

Vasario 16-oji Romoje

Romos lietuviai pamaldomis ir draugišku susitikimu paminėjo Vasario Šešioliktąją - Lietuvos Nepriklausomybės šventę. Pamaldos vyko Vatikano radijo koplyčioje, kur Mišias už Lietuvą koncelebravo Marijonų vienuolijos viršininkas kunigas Donaldas Petraitis, Italijos lietuvių bendruomenės pirmininkas prelatas Vincas Mincevičius, švento Kazimiero lietuvių kolegijos rektorius prelatas Algimantas Bartkus, Lietuvių katalikų mokslo akademijos pirmininkas kunigas Antanas Liūma, kunigas profesorius Paulius Rabikauskas, jėzuitų, salezičių ir pranciškonų vienuolių atstovai kiti Romoje gyvenantys lietuviai kunigai.

Per Mišias tartame pamokslė prelatas Vincas Mincevičius priminė sekmadienio Evangelijos žodžius - Kristaus palaiminimus, kurie tartum specialiai skirti tiek daug iškentėjusiai mūsų tautai: „Džiaukitės ir linksmitės tą dieną, nes jūsų laukia gausus atlygis...“ Tie žodžiai buvo tikrai paguodos ir vilties šaltinis lietuviams tėvynėje ir visame pasaulyje, kuomet Lietuvos priešai iš Rytų ir Vakarų švaistėse mūsų žemėje, nesiskaitydami su jokių žmoniškumu, kai buvome niekinami už ištikimybę Dievui ir sau patiem, grūdami į kalėjimus, kankinami, tremiami. Ir tada, kai žmogiškai galvojant buvo prarasta bet kokio viltis, mūsų tauta sudėjo savo pasitikėjimą į Kristaus žodžius - palaiminimus. Ir štai šiandien mes džiaugiamės, nes išsipildė Viešpaties įspėjimai, sugriuvo „blogio imperija“ inirtingai kurta ant milijonų žmonių ašarų ir gyvybių, dingo pasaulio pabaisa - komunizmas, mes vėl laisvi, mūsų pačių rankose tautos ateitis! Prelatas Mincevičius toliau pažymėjo, kad kuriant krašto politinį, ekonominį ir kultūrinį gyvenimą, nevalia pamiršti, kad pirmiausia turi būti puoselėjamas dvasinis atgimimas, nes tauta be dvasinių vertybių yra tauta be ateities, pasmerkta išnykimui iš istorijos. Atlaikę sunkius istorijos bandymus, garbingi vėl sugrįžę į laisvą Europos tautų tarpą, nusiplaukime srutas metų metais teršusias mūsų protus, mūsų Rūpintojėlių, kryžių ir Marijos žemę, vėl atraskime savo krikščioniškąją tapatybę, sudėdami laimingos ateities troškimą į Visagalio rankas.

Po pamaldų įvyko Romos lietuvių draugiškas susitikimas Lietuvos Atstovybėje prie Sventojo Sosto. Lietuvoje besilankančio Lietuvos atstovo Stasio Lozoraičio vardu ir Italijos liet. bendruomenės valdybos susirinkusiuosius čia pasveikino Kazimieras Lozoraitis, pasidžiaugdamas, kad lietuviai Nepriklausomybės šventę gali paminėti ir drauge pabendrauti Atstovybėje, šitoje Lietuvos salelėje, kuri ir teisiškai yra mūsų šalies žemės gabalėlis už Tėvynės ribų. Kalbėtojas priminė, kaip per dešimtmečius kiekvienais metais Romos lietuviai Vasario Šešioliktąją susirinkdavo toje pačioje Atstovybėje, tą dieną paminėdavo su giliu sielvartu ir skaudančia širdimi, nes Lietuva buvo netekusi nepriklausomybės. Tačiau visi buvo kupini vilties, tvirtai įsitikinę, kad laisvės paradizias nebus amžinas.

Tikėjome laisvos ir nepriklausomos Lietuvos prisikėlimu, sakė Kazys Lozoraitis, prisimindami, kad ir 1918-ais metais nepriklausomybė buvo sunkiai išsikovota po ilgų priespaudos metų, žinodami, kad tauta nėra išsižadėjusi laisvės, kad nesuskaitomi Lietuvos sūnūs ir dukterys už ją kovoja. Tikėjome, nes žinojome, kad tiesa yra mūsų pusėje, kad ilgainiui teisingumas turi nugalėti blogį, laukėme laisvės aušros, tik nežinojome, kada ji sušvis. Ir štai, ilgai puoselėtos viltys išsipildė, Vasario Šešioliktoji jau švenčiama Lietuvai vėl esant visiškai laisvai ir nepriklausomai.

Kalbėtojas pažymėjo, kad šią džiaugsmo dieną reikia prisiminti, kad Vasario Šešioliktoji nuo pat jos paskelbimo Tautine švente yra ypatingai įpareigojanti diena. Pirmiausia reikia su pagarba ir dėkingumu prisiminti visus tuos, kurie per auką ir pasišventimą 1918 metais įkūnijo nepriklausomą Lietuvą, taip pat tuos, kurie per laisvės dvidešimtmetį padėjo kurti mūsų krašto pažangą ir gerovę. Šiandien ypatingai turime pareikšti savo pagarbą tiems, kurie per žiaurų okupacijos laiką Tėvynėje palaikė gyvą laisvės žiburį, kurie už tautos teisę laisvai gyventi guldė galvas,

ėjo į tremtį ir į kalėjimus, kurie kitais būdais - gindami religinį tikėjimą, puoselėdami tautinę kultūrą, šeimose ir mokyklose auklėtautiškai susipratę jaunimą, tiesė kelią į nepriklausomybės atstatymą. Jų pastangų ir pasiaukojimo dėka tauta išliko gyva ir šiandien gali vėl džiaugtis laisvės palaima. Šiandien ir visada pagarbai prisimintini ir paskutinieji už laisvę žuvusieji - sausio tryliktosios kruvino sekmadienio aukos, taip pat vėliau žiauriai nužudytieji jau nepriklausomybę atkūrusios Lietuvos pasienio sargybiniai. Pagaliau, su dėkingumu prisiminkime, sakė kalbėtojas, ir mūsų politinius veikėjus, su Aukščiausiosios Tarybos pirmininku Vytautu Landsbergiu priešakyje, kurie pastaraisiais metais ryžtingai vedė tautą į nepriklausomybę, nesileisdami į peršamus kompromisus su priešais. Dabar jau aiškiai matome, ir pasaulis tai pripažįsta, kad jų kaip tik bekompromisinė kova nulėmė tautos pergalę, iškėlė viso pasaulio akyse mūsų tautos garbę. Istorijos puslapiuose Lietuva liks toji šalis, kuri be jokio smurto, o vien taikiomis priemonėmis padėjo sužlugdyti imperialistinę Sovietų

Sąjungą.

Kazimieras Lozoraitis baigdamas pažymėjo, jog dabar visi norėtume, kad atkurtąją laisvę savaime lydėtų ir materialinė gerovė, kad įvyktų vadinamas ekonominis stebuklas, panašiai kaip pokario metais Vakarų Europoje. Bet ekonominiai stebuklai savaime neįvyksta. Kartais ir stebuklam reikia pasipirties, šiuo atveju mūsų vienybės, ryžto ir darbo. Ginčiais, nesutarimais nusivylimu problemos neišsprendžiamos. Jas įveiksime, jei visi drauge dirbsime vienam tikslui, laikinai padėdami į šalį nesutarimus, nepiktinaudžiaudami išsikovotomis demokratinėmis laisvėmis. Tauta buvo vieninga kovoje už laisvę, tebūnie ji vieninga ir kovoje už pažangą, už sunkiai išsikovotos laisvės įtvirtinimą.

Susitikimą Lietuvos Atstovybėje gražiai pajavairino svečiais iš Lietuvos, Gedimino Dalinkevičiaus vadovaujamas Kauno kamerinis orkestras šiuo metu sėkmingai gastroliuojantis Italijoje. Orkestrą sudaro 27 asmenys. Penki jų Pasiuntinybėje atliko kelis lietuvių kompozitorių kūrinius ir vieną Mocarto kūrinių. Romos lietuviai svečius iš Kauno sutiko ir palydėjo karštais plojimais. LRTV

Pabaltijys ir vidurio Europa

Amžiais įdiegta, 1918 metų savanorių krauju antspauduota, per 50 metų raudonojo maro neužgniauštą laisvę ir nepriklausomybę trys Baltijos valstybės vainikavo savo suvereniteto atstatymu ir Sovietų Sąjungos subyrėjimu. Kas galėjo tikėti, kad Vilnių pralietas lietuvių kraujas suskaldys raudonąją imperiją, kad po metų Pabaltijo valstybės bus laisvos, o Sovietų Sąjunga subyrėjus į šipulius. Ir tik praėjus keliems mėnesiams visos trys valstybės pasaulio pripažintos ir teisėtai priimtos į Jungtines Tautas. Politinis gyvenimas dažnai vyksta ir plėtojasi labai greitai, o dėl to ir reikalauja Pabaltijo valstybių politikos vadų judrumo ir apdairumo.

Kitas ir dabar pats didžiausias jaunųjų valstybių rūpestis yra ekonominio gyvenimo atstatymas ir sunormavimas. Šioje srityje toki „stebūklai“ kaip politikoje neįvyksta, ir pareikalauja daug rimto darbo ir pastangų. Užtrunka laiko planavimui, įstatymų pravedimui ir jų vykdymui. Iš subyrėjusios imperijos Pabaltijys yra geriausioje pozicijoje, nes Stalinui užgrobiant 1940 metais buvo Vakarų prekybos ir kultūros srityje, ir vergavo 50 metų, kai visi kiti kentėjo 74 metus. Vienas amerikonas-estas žurnalistas, atvykęs į Taliną, pasakė: „Jeigu dabar Estijoje nevisai gerai, tai Dieve, gelbėk Rusiją!“

Visiems yra žinoma, kokius didelius sunkumus sutinka Lietuvos ir mūsų kaimynų valdžios, dirbančios atstatyti sugriautą žemės ūkį, administracinį aparatą, visą ekonominį gyvenimą ir patį žmogų, paliestą komunistinės pasaulėžiūros ir demokratinio gyvenimo paneigimo.

Mums yra žinoma, kad Lietuvos vyriausybė ieško sąlyčio su Vakarų valstybėmis, kad būtų užmegsti ekonominiai ryšiai, kad būtų

pradedama prekyba ir biznio investacijos. Vakariečiai mus stebi ir nesiskubina, - kaip kad anglai sako, kad biznis yra biznis.

Cia verta žvilgtelėti į vidurio Europą, kuri taip pat komunistinės santvarkos nuniokota. Kaip stovi vengrai, čekoslovakai, su kuriais Lietuva prieš II-ą pasaulinį karą prekiaavo? Jiems ekonominiai atsigausti yra lengviau negu mums. Jie yra tiesioginiai Vakarų kaimynai, kai Pabaltijys dar labai priklauso vargstančios Rusijos ekonomijai. Jie turi savo piniginius vienetus, kai mes dar priversti skaičiuoti bevečius rublius. Čekoslovakija dabar privatizuoja 100 bilijonų vertės valstybės žinioje esantį turtą, bandydami prisivilioti visagalį Amerikos dolerį. Jie visai vilioja Š. Amerikos firmas, bet pasisekimas neperdidžiausias - tik 1%, kai 80% investacijų yra iš vokiečių firmų, ir čekoslovakai jau pradeda baimintis, kad nepasidarytų savo galingo kaimyno ekonomine kolonija. Dauguma Šiaurės Amerikos investuotojų yra buvę čekoslovakai emigrantai. Pats garsiausias yra ir mums žinomas Thomas Bata, 76 metų amžiaus, batų gamybos milijonierius. Jo batų

gamybos imperija yra Toronto mieste, ir jis Prahėje atgaivina savo batų fabrikus 21 milijono vertės. Tokių emigrantų reikia ir Lietuvai, kad ir tik tūkstantinėmis sumomis.

Daugelis Š. Amerikos biznierių krypta į kaimyninę Vengriją, kur Amerikos biznierių jau yra investavę už 800 milijonų dolerių, o vokiečiai tik 400 mil. Kodėl Vengrija, o ne Čekoslovakija? Aišku atsakymą duoda amerikonių biznierių Ronald Lauder, jau labai daug investavęs Vengrijoje. Jis sako, kad kai gauni čekoslovakų pasiūlymą, tai ji seka šimtai klausimų ir bėga savaitės ir mėnesiai besiaiškinant. Nėra tiesioginio biznio. Vengrijoje tokiu atveju yra aiškus ir trumpas atsakymas: šitokia yra mūsų biznio apyskaita, ir mes norime šitokią sumą. Tai jiems aišku ir suprantama. Čekoslovakijoje dar neišnykęs rusiškas - komunistinis biurokratizmas, amžinas delsimas. Dėlto Š. Amerikos doleris vengia Čekoslovakijos ir keliauja į Vengriją.

Tai geri pavyzdžiai ir Pabaltijo valstybėms, kurioms ir vokiečių markės pradžia užtektų.

VAL

Rusų kariuomenė nepasitrauks iš Kaliningrado srities

Buvusi Rytų Prūsija, kuri, kaip žinoma, Antrojo pasaulinio karo pabaigoje buvo prijungta prie Rusijos federacijos ir tapo Kaliningrado sritimi, po beveik penkiasdešimt metų visiškai izoliacijos nuo pasaulio, dabar po truputį pradeda atsiverti Vakaram. Kaliningrado sritis dabar laukia Vakarų kapitalų investavimo. Kaip pastebi užsienio spaudos agentūros, buvusios Rytų Prūsijos ekonominė padėtis yra dramatiška, galbūt net sunkesnė negu pačioje Rusijoje. Žemės ūkis yra visiškai apleistas, jo vystimu ir melioracija nebuvo rūpinamasi per

ištisą penkiasdešimtmetį. Šios neapdairios ekonominės politikos rezultatai dabar visu rimtumu išskyla aikštėn. Padėčiai atitaisyti Rusijos valdžia dabar ragina Vakarų skubiai investuoti kapitalus Kaliningrado srityje, ruošiasi atverti iki šiol uždarytas jos sienas.

Nepriklausomų valstybių sandraugos ginkluotųjų pajėgų vadas maršalas Šapošnikovas, betgi, pareiškė, kad Rusija nenumato išvesti savo kariuomenės iš strateginiai svarbios Kaliningrado srities.

LRTV

Per saugumiečių užtvaras

Ukrainiečių globa Lietuvoj

Galima pasidžiaugti, kad Girdžių žmonės karitatyviniu dosnumu yra padėję ne vienam jaunuoliui pasiekti tikslą - tapti kunigu. Uolių, ryžtingų lietuvių vaikinių valdžia neleido priimti į kunigų seminariją.

Ukraina iš viso jos neturėjo. Jų jaunimas atvykdavo į Lietuvą. Ieškojo būdų tapti kunigais. Vienas iš tokių buvo Olegas - Albertas Galeckis. Jo kelias buvo duobėtas ir erškėčiuotas. Apie jį verta pakalbėti plačiau.

Į Lietuvą jis atvyko iš Berdičevo (Ukraina) 1981 m. Į Kauno kunigų seminariją negalima buvo jo priimti, nes iš kitų respublikų valdžia neleido. Be to, priimamų kontingentas buvo leistas mažas. Jau 1965.4.25 kun. seminarijos rektorius darė žygių, kad leistų priimti daugiau klierikų. Deja, kulto ministras nesutiko. Esą ministrų nustatyta, kad į kun. seminariją galima priimti tik 5 naujus klierikus, ir jis to potvarkio negalys pakeisti.

Taigi atvykusiam Alb. Galeckiui beliko mokytis privačiai, studijuoti neakivaizdiniu būdu. Bet kur? Pas ką? Kažkas rekomenduoja marijonus, pas kun. Vc. Ramanuską Gruzdžiuose. Atvyksta, prisiregistruoja. Oi kaip sunerimo Šiaulių miesto valdžia. Ko gero tas vaikinys ruošis į kunigus. Davė vėjo Gruzdžių apylinkės pirmininkui, kam priregistravo. Tas nejuokais susirūpina, kaip atitaisyti savo „žioplumą“. Ateina į kleboniją. Sakosi norįs patikrinti Alberto dokumentus. Paduoda pasą, o pirmininkas cinkt primušą stampą „išregistruotas“. Smūgis vaikinui. Užsimezge gražūs planai sužlugdyti. Lietuva - vienintelė respublika, kur buvo vilties prasimūsti į kunigus. Nejaugi teks grįžti pas mamą į Ukrainą.

Kun. Pr. Račiūnas pasiūlo važiuoti į Girdžius pas kun. Vc. Sauklį, kur ne vienas jam panašus yra radęs užuovėją. Nieko nelaukdamas atvyksta. Čia įregistruojamas virėju, nes buvo baigęs virėjų mokyklą, turėjo kvalifikuoto virėjo diplomą.

Saugumas mėgina užverbuoti

Girdžius pradžiugino dar ir antras įvykis - Nijolė Sadūnaitė grįžo iš įkalinimo, atbuvusi bausmę už „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ dauginimą ir platinimą, atseit, už tarybinės santvarkos šmeižimą.

Pakvietėme ją atvykti į Girdžius pasidalyti įspūdžiai iš tarybinių įkalinimo vietų. Sekmadienį po sumos erdvioje zakristijoje parapijiečiai iš klausė jos įdomių pasakojimų.

Į trečią dieną mūsų Albertą jau kviečia saugumas į Jurbarką, į pasų stalą. Čia prisistato saugumietis ir ima tardyti: „Ką kalbėjo Sadūnaitė? Kiek žmonių pietavo klebonijoje? Kaip sustatyti baldai vargonininkės kambary? Apie ką kalbėjo vargonininkė ir t.t.“

Albertas teisinasi: „Aš nesuprantu lietuviškai ir apie ką jie kalbėjo, nežinau. Supratau tik žodį Bog, Dievas. Su Irena Jasiulyte nesikalbame. Ji nemoka rusiškai, o aš lietuviškai. Jos kambary nesu buvęs“. Tuo šį kartą ir baigės

žingsniai mėginti užverbuoti.

Tokia pat tarybinė tvarka, kaip kiekviename kolektyve, ir įstaigoje enkavedistai privalo turėti pranešinėtoją, informatorių. Ne išimtis - nė klebonija. Reikia ir į jos užkulsius įlysti. Būtinai reikia įtraukti savo tanybon tą neseniai atvykusį ukrainietį, gerai mokantį rusiškai.

Taigi vėl kviečia mūsų Albertą į saugumą. Dedasi geradariais. Spėja jį, norint mokytis kunigu. Gal jam padėti įstoti į kunigų seminariją, o tai nelengva atvykusiam iš kitos respublikos. Bet ir jis prašomas: kai kada turėtų jiems padėti.

Albertas atsikalbinėja. Pagaliau jei kokiū nors būdu ir išeitų seminarijos mokslus, negausias didesnės parapijos kaip Girdžiai. Jeigu ne kun. Šauklio užsispyrimas, nesukalbamas, nebūtų buvęs išvytas iš Vilniaus.

- Pakaks man ir menkos parapijos. Ir tokiose būna gerų, atjausių žmonių. Badauti nereiks.

Nesutinka, nesiduoda prikalbamas būti saugumiečių bendradarbiu, brolių išdaviku. Nenori būti bespalve siena. apšviesk ją žaliai - jis taps žalia. apšviesi raudonai - ji taps raudona. Langvai įgauna kokią tu nori spalvą, nes ji bespalvė.

Mėgina padaryti bepročių

Ligšioliniai bandymai tai tik pradžia gundymų. Ateity Alberto laukia skaudesni dalykai.

Vėl kviečia Albertą saugumas. Šį kartą jau ne į pasų stalą, o karinį komisariatą. Kaip paprastai gydytojas tikrina naujokų sveikatą. Apžiūri gydytojas. Bet kas keista - duoda tuos pačius klausimus kaip ir engebistai saugume. Alberto nervai neatlaiko:

- Gaila, kad jūs dirbate ne pagal savo profesiją.

Gydytojas įsiseidžia. Albertą pasiunčia į Ziegdrius, į durnių ligoninę. Čia pagal silpnaprotystei tirti testą gydytojas klausinėja: „Kaip vadinasi jūsų rajono laikraštis? Kuo skiriasi arklys nuo traktoriaus?“ ir t.t.

Į visus klausimus Albertas atsako protingai, kaip dera. Ir paskutinis klausimas: „Kaip seniai gyvenate Lietuvoje?“ - „Pusė metų“. - „Tik pusė metų, o spėjote taip gražiai išmokti lietuviškai. Aišku, kad vaikinys sveikas ir normalus, o prie to dar ir gabus.“

- Kas ten Jurbarkė per gydytojai, - stebisi psichiatras, matęs daug puskvaišių, nepilnapročių. - Sveiką žmogų siunčia į bepročių ligoninę. Bet gal tu pats nori psichinio ligonio pažymos. Tada parašysime.

Alb. Galeckis nesutinka, nes tuo užtrenktų sau duris į kunigų seminariją, ko saugumiečiai ir nori. Ziegdrių gydytojas paleidžia net nė į knygas neįtraukęs. Enkavedistų užmojus baigėsi šnipštu.

Paimamas į kariuomenę

Neilgai laukus vaikiną vėl šaukia į karinį komisariatą Jurbarkė. Čia mobilizuoja į karinę tarnybą, nors nuo jos anksčiau buvo atleistas dėl silpnos sveikatos. Išsiunčiamas toli toli į dalinį prie Japonijos sienos. Čia įdarbinamas virėju. Gamins valgi karininkams, nes turėjo virėjo diplomą. Ne tiek dirbo, kiek gulėjo ligoninėse.

Atlikęs karinę tarnybą, 1984 m. grįžta į Girdžius. Čia, sako, man kaip antrieji gimtieji namai. Myli jį parapijiečiai, myli ir klebonijos personalas.

Bet ir po tokio nachališko susidorojimo enkavedistai nepalieka Alberto ramybėje. Atvejų atvejais kviečia į Jurbarką. Mėgina užverbuoti šnipinėjimui.

Atlaikęs visus gundymus, pagaliau 1984 m. įstoja į Kauno kunigų seminariją. Ją sėkmingai baigia. Išventinamas kunigu. Kurį laiką eina vikaro pareigas Suvalkų Kalvarijoje, iki jo tėvynainiai neišvilioja. Vysk. J.Žemaitis duoda leidimą ir kun. Albertas Galeckis išvyksta į Ukrainą.

Prieš išvykdamas atvažiuoja atsiseikinti su pamiltais Girdžiais. Atlaiko padėkos šv. mišias, kurioms koncelebruoja klebonas, kun. Alb. Galeckis ir Kostas Eduardas Grigorjevas - visi trys marijonai. Vargonininkės Irenos Jasiulytės vadovaujamas parapijos choras gieda, o pabaigai trankiai užtraukia Marijonų himną „Tavo Vardas, o Marija, marijonų vienuolijai didi laimė ir garbė“ (Kun. Kostas Grigorjevas - taip pat neakivazdininkas.)

Zakristijonas kunigu

Iš jaunuolių, kurie Girdžiuose gyveno ir ruošėsi kunigystėn vertas paminėti ir Ant. Andriučišinas. Jis atvyko iš Skavutos miesto, iš Ukrainos kaip ir kiti prieš tai atvykusieji.

Apsigyvenęs klebonijoje, nuvažiuo į Jurbarką gauti leidimo prisiregistruoti, nes apylinkė atsakė. Rajono valdžia sutiko labai nedraugiškai, pikta: „Važiuk, iš kur atvažiuo! Nešdinkis iš Lietuvos. Mums užtenka savų“.

Grįžta vaikinys nusiminęs. Veja iš Lietuvos, nors tai ir sąjunginės tarybų respublika. Vadina, sužlugo planai pasiekti tikslą - tapti kunigu. Vaikšto kaip nesavas. Nė pietų nepripašomas. Bėdojasi klebonui

(kun. V.Šaukliui, MIC. Red.), o tas, grūdintas per 10 metų kelėjimais ir Sibiro šalčiais, sako: - Antanai, spjauk į Jurbarko komunistų grasinimus. Kad tavęs neregistruoja, tai jų reikalas. Gyvenk neregistruotas. Tu nesislapstai ir jie neturi teisės tave bausti.

Ir taip neregistruotas Girdžiuose išgyveno apie metų ketvirtį. Pagaliau atvažiuoja milicininkas ir išsiveža į Jurbarką. Čia siuntinėja į įvairias įstaigas. Gal neatlaikys nervai, numos ranka į viską ir išvažiuos iš Lietuvos. Vis delto pagaliau priregistravo.

Girdžiuose ruošiasi, studijuoja. Egzaminų laikyti važiuoja į Kauną pas prof. ukrainietį arba pas kun. Pr. Račiūną. Baigia mokslus. Drašus tremtinys vysk. V.Šladkevičius slapta išventina.

Saugumiečiams staigmena. Reikia surasti tą drašulį vyskupą, kuris be jų leidimo drįso išventinti. Tardo kun. Antaną. Veltui. „Aš vyskupui prisiekiau neišduoti. Kareivio priesaiką gerbiau, negaliu laužyti nė vyskupui duotos“.

Globojimas jaunuolių, neakivaizdiniu būdu studijuojančių bažnytinius mokslus, kaip ir vaikų ruošimas komunijai, jų katekizavimas buvo rizikingi dalykai. Tokius kunigo ryšius su jaunimu valdžia skaitydavo kaip kad neteisėtos mokyklos atidarymą. Už tai baudžiamajame kodekse buvo numatytos baudos. Tad ir kunigams ne visiems užtekdavo drašos ir ryžto priglaut jaunuolius neakivaizdininkus.

Tekdavo maskuotis įvairiomis dingstimis. Neakivaizdinius klierikus registruodavome zakristijonais ar klebonijos samdiniais. Taip darė kun. Pr. Račiūnas MIC Paluobiuose, Alytuje. Taip buvo daroma Girdžiuose, kur įvairiais laikotarpiais neakivazdiniu būdu yra baigę teologinius mokslus septyni jaunuoliai.

Kun. Vik. Sauklys, MIC, Girdžiai

Mykolas Žilinskas. 1904-1992

Lietuvių kultūrą ištikio didžiulė netektis. 1992 m. vasario 9 d. po ilgos ir sunkios ligos Vilniuje mirė įžymus Lietuvos visuomenės ir kultūros veikėjas Mykolas Žilinskas. Netekome kilnios ir taurios asmenybės; gimtosios kultūros šviesuolio, visą gyvenimą ištikimai tarnavusio Lietuvai, savo darbais ją kėlusio ir gaivinusio.

Mykolas Žilinskas gimė 1904 m. rugsėjo 29 d. Marijampolės apskrityje, Kalvarijos valsčiuje, Smalininkų kaime gausioje pasiturinčio ūkininko šeimoje. Mokėsi Kauno „Aušros“ gimnazijoje, Kauno universitete studijavo istoriją ir teisę. Tobulinosi Berlyno Humboltų ir Paryžiaus Sorbonos universitetuose.

Mykolas Žilinskas dirbo Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos saugumo departamento spaudos skyriaus viršininku, vėliau - Ministrų Tarybos kanceliarijos viršininku ir „Vyriausybės žinių“ redaktoriu.

1940 m. sovietams okupavus Lietuvą, Mykolas Žilinskas pasitraukė į Vakarų. Iki karo pabaigos gyveno Berlyne, vėliau Danijoje ir Prancūzijoje.

1950 m. grįžęs į Vakarų Berlyną, daugelį metų vadovavo Pasaulio lietuvių bendruomenės Berlyno skyriui, aktyviai bendradarbiavo išeivijos spaudoje.

Į Lietuvą Mykolas Žilinskas grįžta 1989 m., jau sunkiai sirgdamas.

Mykolo Žilinsko kilniaširdystę ir didžiulę meilę Lietuvai akivaizdžiausiai liudija dailės kūrinių kolekcija, jo surinkta lemtingiausių istorinių sukrėtimų metais, pasiukojamai sergėta ir dovanota Lietuvai. Įžymių 16-20 a. pr. Vakarų Europos dailininkų kūriniai dabar saugomi ir eksponuojami Kaune įsteigtoje galerijoje.

Mykolas Žilinskas gyvenimu ir prasmingais darbais įrodė, „ką gali ir vienas žmogus, kuris tikrai myli savo tėvynę“.

Gerbdami šviesų velionio atminimą, prisiminkime ir būkim verti jo kilnaus kvietimo: „Gyvieji ir mirusieji, paduokime rankas ir eikime statyti Lietuvą“.

Vyriausybinių laidojimo komisija
Valstybinis M.K.Čiurlionio dailės
muziejus

Lietuvos dailės muziejus

Dvi savaitės pakilios nuotaikos

Jau pernai, Aust. Kultūros tarybos suvažiavime buvo svarstoma pasikviesti Adelaidės festivaliui tą garsiąją teatro grupę iš Lietuvos, apie kurią jau daug buvom girdėję ir iš Amerikos laikraščių skaię gražius atsiliepimus. Manau, kad tai buvo daugelio žmonių didelės pastangos, kad pagaliau š.m. vasario mėn. 25 dieną mes jų sulaukėm.

Aerodrome su gėlėmis juos pasitiko Adel. Liet. Apylinkės valdybos pirmininkas J. Stačiūnas su žmona ir Aust. Kultūros tarybos pirm. Adelaidėje J. Vabolienė, Adelaidės Festivalio organizatoriai su p. Butavičium na ir nemažas skaičius Adelaidės lietuvių. Visi buvo nuvežti ir apgyvendinti „Greenways“ apartamentuose - visai netoli miesto centro.

Numatytas grupės priėmimas ir susipažinimas įvyko ketvirtadienį, vasario 27 d. Lietuvių namuose. Tai puikiai pavykęs vakaras, kur artistai maišėsi, vaišinosi ir bendravo su Adelaidės lietuviams ir po kelių valandų toki artimi, jog, rodos, senai jau buvo pažįstami. Kadangi jau buvo ir pailsėję, jie kalbėjo, dainavo ir deklamavo. Jaunesnieji įsismaginę net pašoko. Apylinkės vald. pirmininkas J. Stačiūnas buvo apdovanotas knyga ir gražia juosta, o klebonas kun. J. Petraitis simboline dovana - duonos kepalėliu. Buvom giliai sužadinti. Atėjo laikas skirstytis, sunku, bet žinojom, kad aušta mūsų svečiams svarbi diena - jų pirmasis pasirodymas. Griausmingai sudainavę jiems „Valio, Valio, Valio, ilgiausių metų jums valio“ vežėme savo svečius į jų naujus namučius.

Chekhov'o „Dėdė Vanya“, režisuota Eimunto Nekrošiaus, festivalio programoje Arthur Miller'io taip aprašyta: „Nekrošius is some kind of genius... They're like a dream but full of life... an unforgettable evening. One of the best things I've seen in my life“. Vaidinimas tęsėsi 3 val. 15 min. Didžiavomės jų visų puikia vaidyba, gailėjomes, kad dvelkianti rusiška dvasia mums yra taip ne prie širdies... ir visų reakcija buvo mišri. Nieko, lauksime antro vaidinimo „Kvadratas“, kuris, žinojom, buvo grynai lietuviškas, paties Nekrošiaus sukurtas.

Kovo 1 d. sekmadienį po pamaldų, klebono ir „Vaidilos“ teatralų pakvietimu, visi svečiai parapijos salėje buvo pavaišinti pietumis, vėl pasikeista dovanomis ir šv. Kazimiero statutėlė, atkeliavusi iš Vilniaus užėmė jai labai tinkamą vietą jo vardo koplyčioje.

Antradienį, kovo 3 d. buvo visiems artistams „day off“, tai iš anksto žinodami - Apylinkės valdyba kartu su Kultūros taryba buvo suorganizavusios išvyką į Cleland Park'ą pamatyti ir „padraugauti“ su kengūromis, koalomis ir kt. australiškais gyvulėliais. Nelaimėi visą dieną lynojo ir, nors išvykos niekas neatsakė, buvo gaila, kad mergaičių batukai sušlapo ir gyvuliukai nebe taip entuziastiškai svečius sutiko. Grįžusius į Lietuvos namus laukė karštos dešrelės su kopūstais, vaisiai, kuriais mūsų svečiai taip džiaugėsi, ir kiti skanumynai.

Kita artistams „laisva diena“

buvo šeštadienis, kuris buvo pramatytas ekskursijai į Victor Harbor. Tai gražus kurotinis miestelis prie atviros jūros, apie 70 km. nuo Adelaidės. Puiki diena, gera nuotaika, graži aplinka, pietūs vietiniame viešbutyje, visus nuteikė labai gerai, tik gaila, kad daugelis turėjo skubėti į prancūzų teatro spektaklį, į kurį jie buvo pakviesti.

Štai ir vėl sekmadienis ir daugelis artistų dalyvauja pamaldose ir vėliau Apyl. valdybos kviestuose pietuose Lietuvių namuose. Čia ir vėl pasikeista gražiais žodžiais, padėkomis ir dovanomis, tik šį kartą su Adel. Kultūros tarybos pirmininke Janina Vabolienė ir australiška koala atiduota kelionei į Lietuvą. Vakare spektaklis „Kvadratas“. Išėinam susijaudinę, sukręsti - siužetas toks artimas mūsų išgyvenimams, puiki vaidyba, gaila - baigiasi tragiškai...

L.V. Teatro aktoriai ir adelaidiškiai ilsisi po išvykos į Cleland'o parką. Iš kairės į dešinę: Vladas Bagdonas, Aleksandras Britenkovas, Juozas Pocius, Janina Vabolienė, Elvyra Zebertavičiūtė ir Leonas Gerulaitis.

PADEKA

Narušienei Vandai-Monikai
13-16 Warratah Street
Cronulla, NSW 2230

Kilnioji Geradare,
Sveikinu Jumi jau iš Nepriklausomos Lietuvos ir nuoširdžiai linkiu Jums gausios Dievo palaimos Jūsų gyvenime ir darbuose.

Labai džiaugiuosi Jūsų gerumu, kad Jūs savo auka \$200 paaukote Elektrėnų statomai bažnyčiai, tuo pačiu prisidedat ir prie tautos dvasinio atgimimo.

Elektrėnų bažnyčia bus naujoviško stiliaus ir pakankamai didelė (50-40). Su septyniais bokšteliais, septintasis aukščiausias

Ir vėl ovacijos, gėlės, plojimai. Žmonių visą laiką buvo beveik pilna salė, nes australai vertimą anglų kalba galėjo girdėti per ausinius, kurie teatre buvo visiems padalinti. Vietos laikraščiuose ir per radiją puikios recenzijos.

Viskas gerai, kas baigiasi gerai - tačiau su apgailėstumu patyrėm, jog ketvirtadienį, kovo 12 dieną mūsų artistams besirengiant grįžti namo, Jūratė Tumenienė pasijuto blogai ir buvo išvežta į Adel. Royal ligoninę. Konstatuota insultas (haemorrhage of the brain). Tą pačią naktį jai buvo padaryta operacija.

Liūdnais veidais išlydėjome svečius su garantija, jog Jūratė bus ir prižiūrėta ir pamylėta, tik Dieve duok jai stiprybės tą nelaimę pernešti. O jums, mieli Lietuvos artistai, siunčiam dideli Boomerang'ą, kad kartu su juo ir vėl kada visi sugrįžtumėte. E.Varnienė

Ričardas Červinas Sydnėjaus naujasis medicinos daktaras

Su džiaugsmu sveikinu pažangų Sydnėjaus lietuvių - dr. Ričardą Juozą Červiną užbaigusį 1991 metais NSW Universiteto Medicinos fakultetą. Šių metų vasario 5d. Universiteto Science Auditorijoje Ričardui buvo iškilmingai įteiktas Medicinos Bakalauro ir Chirurgijos Bakalauro (Bachelor) diplomai (degree) MBBS - su garbės laipsniu (honours). Jam būnant Warrane College buvo pakviestas padejėju jauniems studentams.

Sydnėjaus jaunimui ir bendruomenei Ričardas jau pažįstamas nuo ankstyvų mokyklos metų lankant Lietuvių Parapijos Sekmadienio mokyklą ir per šv. Mišias prie altoriaus patarnaujant mūsų kunigams St. Joachim's bažnyčioje Lidcombe. Su Sydnėjaus jaunimu eilę metų šoko tautinius šokius „Sūkurio“ grupėje ir žaidė krepšinį su „Kovo“ sporto klubu. Nuolat dalyvaudavo Bendruomenės minėjimuose, programose, Lietuvių dienoje - buvo mėgiamas deklamatorius, pranešėjas, lietuvių teatro aktorius ir grojo gitara.

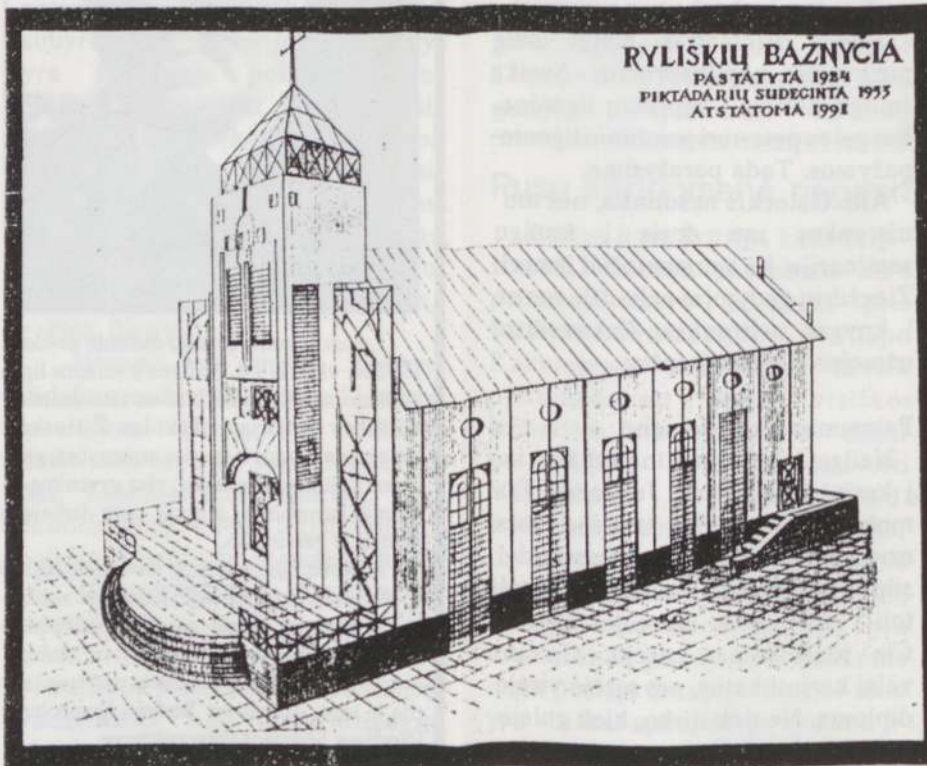
1985 m. užbaigė Patrician Brother's College (Katalikų gimnaziją) ir gerai užbaigė Lituaništinis kursas.

1987-88 m. Sydnėjaus aktyvus jaunimo išrinktas atstovas - ALJS - ir energingai reprezentavo jaunimą VI - PLJS - Kongrese visoje Australijoje. 1989 m. Ričardas buvo pripažintas valdžios „Justice of the Peace“.

Net ir šešerių metų intensyvių studijų laikų universitete, Ričardas stengėsi rasti laiko Bendruomenės veiklai. 1990 m. gruodžio mėn. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba per pirmininką V. Bieliauską raštu pasveikino Ričardą - įvertindama jo pasišventimą ir darbus Lietuvių tautos reikalams, dėkodama už jo prasmingą ilgametę Bendruomeninę veiklą. Lietuvių Bendruomenė taip pat džiaugiasi Ričardo pastangomis ir atsiekimais, bei pavyzdingu įnašu išeivijos gyvenime, ir jo paskatinimais jaunimui siekti mokslo ir būti pavyzdingu, doru lietuviu. Šiais Lietuvos Laisvės ir Nepriklausomybės pripažinimo metais - 1991 - nuoširdžiai linkiu dr. Ričardui Červinui įgyvendinti jaunimo pažadą - „Tautos likimas mūsų atsakomybė“.

Man asmeniškai ypatingai malonu pasveikinti ir palinkėti krikšto sūnui dr. Ričardui sėkmės ir ištvermės įgyvendinti jo aukštus siekius ir idealus kaip gydytojas - Dievo Garbei, Žmonijos gerbūviui ir Tėvynės Lietuvos gerovei.

V.N.

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Kun. Vytautas Juozas Volodka, 82 metų amžiaus, mirė Vargdienių Seselių išlaikomoje Senelių prieglaudoje Northcote kovo 18 d. Laidotuvių pamaldos vyko Seselių bažnyčioje vienuolyne kovo 25 d. ir palaidotas ten vietos kapinėse. Teilsisi Viešpaties Ramybėje.

Modesta Jucevičienė, 80 metų amžiaus, mirė namie Coburge kovo 23 d. giliame liūdesyje liko vyras Vytautas Jucevičius. Rožančius kalbėtas šv. Jono bažnyčioje ir

Aukos Lietuvos Tautiniam Olimpiniui Komitetui

Lietuvos reprezentantų Barcelonos olimpiadoje dalyvavimo išlaidas padengti, LTOK-tui aukojai: Canberroje: \$50 V.Martišius. Latrobės slėnio ir Salės lietuviai: \$105 per V.Koženiauskienę. Adelaidėje: \$10 B.Jurgelionis, J.Aleksandravičius. Vietoje gėlių a.a. A.Grigonio garbingam atminimui: \$20 J.Poškus, \$10 F.Adamonis, J.Donela, B. ir J.Jonavičiai.

Aukojusiems nuoširdžiai dėkoju.
J.Jonavičius
LTOK atstovas Australijoje

laidotuvių šv. Mišios kovo 26 d. Palydėta į Fawkner kapines. Teilsisi Viešpaties Ramybėje.

Veronika Kasperaitienė guli Frankston ligoninėje, jai kovo 20 padaryta operacija, sekančią dieną buvo aplankyta, priėmė šv. Sakramentus, iš lėto jau sveiksta.

Parapijos išlaikymui bendra suma vokeliais aukojai \$400 Vytautas ir Modesta Jucevičiai, \$50 R.&D. Strunga; po \$20 O. Duobienė, A. Pranauskienė. Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja kun. Pr. Dauknys.

Gavėnios išpažintys šv. Jono bažnyčioje prieš mūsų lietuviškas pamaldas sekmadeniais nuo 11.30 val.

Geelonge Gavėnios išpažintys šv. Jono bažnyčioje balandžio 10 d. penktadienį 3 val. p.p.

Auka

Pagerbiant a.a. Antaną Jurevičių, vietoj gėlių „Tėviškės Aidams“ aukojame \$20.

Betty ir Stepas Augustavičiai

Atsiprašymas

„Iš pirmininkės pranešimo“ - per klaidą buvo perleisti pirmame sakinyje šie žodžiai: Vasario 23 d. gausiai susirinko Melbourne Lietuvių Katalikų Moterų Draugijos narės metiniam susirinkimui.

Redakcija už klaidą atsiprašo.

Australija ir Naujoji Zelandija

Maldos Apaštalavimas

Jo Šventenybė popiežius Jonas Paulius II balandžio mėn. MA nariams skyrė šią intenciją: Kad moderniškaime pasaulyje pagausėtų pašaukimai į kunigystę ir dvasinį apaštališką gyvenimą.

Trumpas rytmetinis aukojimas: Visą aukoją Tau Švenčiausioji Jėzaus Širdie!

Piūtis Gausi...

Jėzaus kvietimas „melsti“ piūtis Viešpatį, kad Jis siųstų darbininkus į derliaus laukus yra užrašytas dviejų evangelistų - Mato (9.36-38) ir Luko (10.1-3). Jie padeda mums suprasti Jėzaus dievišką norą surišti maldą su pašaukimais.

1. MALDA - NEPAKEIČIAMA PRIEMONĖ PAŠAUKIMAMS.

Abu šie evangelistai iškelia faktą, kad skirtam darbui yra permaža darbininkų. Pašaukimų padidėjimas yra būtinas reikalas ne vien tik dėl darbo gausumo ir darbininkų trūkumo, bet taip pat ir dėl to darbo kokybės atsižvelgiant į tuos, kuriems tos misijos yra skiriamos. Tie, kurie yra siunčiami evangelizuoti žmones, neprivalo priklausyti pasauliui, kuris yra „piktojo“ galioj.

Kiekviena pašaukimo forma, įsipareigojusi Dievo karalystės konstrukcijai per Bažnyčią turi būti harmonijoj su Šventosios Dvasios veikimu. Todėl ir malda yra būtina sąlyga kiekvieno pašaukimo gimimui, augimui ir pastovumui.

2. KIEKVIENAS PAŠAUKIMAS

YRA „VAISIUS NESĄS SĖKLA“

Į Maldą už pašaukimus įeina ir malda už tuos, kurie jau joje būdami būtų šventi ir vis tame šventume tobulėtų. Pašaukimas yra glaudžiai surištas su meile ir tarnyba. Pirmoj eilėj meilė Trims dieviškiems Asmenims ir iš to išeinant - meile ir tarnyba artimui, kuris turi būti lygiai mylimas ir aptarnaujamas. Ir kaip kiekvienas pašaukimas pasidaro „kelias vedas į meilę“ ir kartu vaisius nešas sėklą, kuris savo keliu duoda tolimesnių vaisių.

3. NATURALI DIRVA, KURIOJE PAŠAUKIMO SĖKLA IŠSIVYSTO - SEIMA.

Šventasis Don Bosco sakydavo: „Didžiausią dovaną Dievas gali duoti šeimai yra ta, kad bent vienas iš jos sūnų taptų kunigu.“ Kardinolas Suhart tvirtina, kad kiekvienas pašaukimas išeina iš motinos širdies. Popiežius Jonas Paulius II ragina: „Seima, pasidaryk tu, kas esi.“

Iš visų tų ir panašių pasisakymų aišku, kad šeima yra pagrindinė Bažnyčios lastelė ir todėl ji yra „naturalus šiltadaržis“, kuriame pražysta pašaukimo žiedai. Pašaukimas, kuris kyla iš Dievo, vis dėlto yra reikalingas kieno nors pagalbos, kad jis augtų. Tokia pagalba pirmoj eilėj yra malda ir tėvų-auklėtojų pavyzdys. Todėl dialogas tarp tėvų ir vaikų pasidaro meilės vyksmas, kuris padeda vaikams suartėti vieni su kitais ir su Dievu ir galų gale surasti savo pašaukimą. (Pagal Pontifical Council for the Family).

S.Gaidelis, S.J.

A.†A. JUOZAS RAPKAUSKAS

S.m. sausio 27 d. vakare Geelong'o miesto ligoninėje mirė 76 metų amžiaus nevedęs Juozas Rapkauskas. Velionis ligoninėje išbuvo vos tik 4 dienas, bet sveikata kas diena ėjo blogyn, kol pagaliau širdelė atsisakė tarnauti ir miegodamas ramiai iškeliavo amžinybėn. A.†A. Juozas Rapkauskas savo laidotuvių reikalus pats buvo susitvarkęs ir įpareigojo testamentą vykdytojus J.Gailių ir V.Bindoką atlikti jo pageidavimus.

Rožančinės prie gėlėmis papuošto karsto įvyko sausio 29 d. vakare Maxwell King laidotuvių biuro koplyčioje, o maldas pravedė A.Jančiauskienė, C.Vaičekauskienė ir M.Andriukonienė.

Laidotuvės ir gedulingos pamaldos įvyko sausio 30 d. 10.30 val. šv. Jono bažnyčioje Nth. Geelong, kurias atnašavo Kun. dr. P.Dauknys. Skaitymus atliko V.Bindokas ir J.Gailius, o aukas atnešė ilgamečiai velionio geradariai Hugo ir Rita Veanes (A.†A. Stasėno žentas). Atsisveikinimo žodi tarė ALB Geelong'o Apylinkės pirm. O.Schröderis ir Geelong'o Lietuvių S-gos klubo pirm. J.Gailius. Kalbėtojai iškėlė velionio nuoširdumą artimui, spaudai, Geelong'o lietuviškoms organizacijoms, o gražiausias pavyzdystaip draugui A.Miliauskui. Palaiduotas žolyno skyriuje „Eastern Cemetery“. Kun. dr. P.Daukniui atlikus paskutines laidojimo apeigas ir pašventinus karstą, giedant Lietuvos Himną A.†A. Rapkauskas - Lietuvos kareivėlio palaikai nusileido į amžino poilsio vietą, o atsisveikindami užpylėm po žiupsnelį lietuviškos žemelės nuo Gedimino pilies.

Sermenų pietūs įvyko Geelong'o Lietuvių namuose, kurios paruošė Irmgarda Gailiuvienė,

M.Bindokienė, Anelė Volodkienė ir Marija Manikauskienė. Dar prieš valgant visi pasimeldė ir palaimino stalą kun. dr. P.Dauknys.

Sermenų metu vietoje gėlių A.†A. Juozo Rapkausko atminimui užprašė mišias, aukojai A.L.Fondui ir Lietuvių namams.

A.†A. Juozas Rapkauskas gimė gausioje žemdirbių šeimoje 1915 m. spalio 9 dieną Abelių kaime, Pandėlio val., Rokiškio apsk. Sulaukęs vyro amžiaus tarnavo Lietuvos kariuomenėje, užsigrūdino eiti teisingu ir sąžiningu gyvenimo keliu. Kariškio gyvenimas jam patiko, gynė Lietuvą nuo raudonųjų ir jau puskarininko laipsniu pasiekė Vokietiją 1944m. rugpiūčio 15 d.

Po karo papuolė pas Amerikonus „Dettendorf Separation Center“ ir 1945 m. birželio 25 d. paleistas į civilinį gyvenimą. Kurį laiką dirbo pas ūkininkus Traunstein o jau 1946 m. balandžio 2 d. priklausė Lietuvių sąjungai - Markt Grafing.

Australijon atvyko laivu „Nea Hellas“ 1949 m. vasario 23 d. į Melbourn'ą, sutartį atliko „State Rivers and Water Supply Comm.“ Cairn Curran apylinkėse Victoria iki 1951 m. gegužės 24 d. Persikėlė į Geelong'ą, dirbo Fordo mašinų fabrike ir International Harvester iki pensijos 31.5.1979.

A.†A. Juozas Rapkauskas mėgo ramų gyvenimą praleisdamas laiką savo sodelyje ir skaitydamas lietuvišką spaudą bei knygas. Sienas puošė Lietuvos generolų ir giminaičiu paveikslai. Vedė Geelong'e mirusių lietuvių sąrašą, kuriame užrašyta 110 pavardžių, bet apgailėstaudavo kad nepagalvojo tą padaryti nuo atvykimo į Geelong'ą ir neužrašė visus mirusius. Velionis mažai kur reikišė lietuviškoje veikloje, bet savo testamente prisiminė gimines Lietuvoje, Geelong'o Lietuvių sąjungą, Geelong'o Lietuvių namus, Mūsų Pastogę, Tėviškės aidus, senelių prieglaudą „Grace McKellar Centre“. O nekilnojamas turtas atiteko A.†A. Stasėno žentui Hugo ir Ritai Veanes. Nepamiršo ir savo likimo draugą Antaną Miliauską - 80 metų amžiaus suteikdamas galimybę gyventi name iki sveikata leis. Mielas Juozai, tavo pavyzdys artimui ir lietuviškai veiklai dar ilgai gyvens tarpe mūsų, lai būna tau lengva Australijos žemelė, kurią tu taip mylėjai.

Ilsėkis ramybėje.

J.Gailius

Padėka

Koks nuoširdus dėkingumas pareikštas mano Vyruvi a.†a. Pranui Pusdešriui įvertinant Jo darbus ir išleidžiant Jo atminimui „Tėviškės Aidų“ numerį. Numerį to laikraščio, kuriuo Pranas rūpinosi, visa širdimi puoselėjo, per jį reikišė savo mintis. Po metų tylos Jo netekus, laikraščio puslapiuose sudėtas Jo kūrybos pluoštas, nuotraukos, mintys apie Praną ir Jo kūrybą. Iy pratęse Jo gyvenimą.

Esu labai dėkinga Adelaidės šv. Kazimiero Parapijos tarybai už sumanymą ir jo įvykdymą, Liet. Kat. Federacijai už nuoširdų bendradarbiavimą ir išleidimą. Liet. Kat. Federacijos pirmininkui Valentinui Čižauskui, svainiui Augustinui Kubiliui, poetui Juozui Almiui Jūragiui, rašytojui Viktorui Baltučiuvi, žurnalistui Broniui Straukui parašiusiems apie Praną ir Jo kūrybą.

Dėkinga

S. Pusdešrienė

Padėka

Sekmingai išlaikęs pereinamųjų metų Lituanistinių Kursų egzaminus, nuoširdžiai dėkoju p. Izoldai Davis ir p. Kristinai Dundienei už jų kantrybę ir įtemptą darbą pravedant metų pamokas. Šia proga taip pat, norėčiau padėkoti Australijos Tautos Fondui už man įteiktą premiją.

Su pagarba,

Paulius Rupinskas

Žiemos olimpiada

Vasario 8 dieną Prancūzijos Albervilio kalnų miestelyje buvo atidaryta XVI-ji Žiemos olimpiada ir ji tęsėsi iki vasario 23 dienos, kada įvyko šios pasaulinės žiemos šventės iškilmingas uždarymas. Vieniems tai buvo džiaugsmo ir pergalių, kitiems gal ir nusivylimo bei ašarų šventė. Lietuvą šioje olimpiadoje atstovavo šeši sportininkai, iš kurių geriausias pasekmes atsiekė praėjusios žiemos olimpiados aukso medalio laimėtoja, su kitais slidininkais viešėjusi ir Australijoje, Vida Vencienė: 15 kil. nuotolyje ji buvo 11-ta, 30 kil.-16-ta, 5 kil.-19-ta ir 10 kil.-28-ta. Moterų biatlone Kazimiera Strolienė buvo 7,5 kil.-28ta, 15 kil.-27-ta. Vyrų Gintaras Jasinskas 10 kil.-64-tas, 20 kil.-19-tas, Ricardas Panavas 30 kil.-41-mas, 10 kil.-54-tas, 15 kil.-50-tas. Sportiniuose šokiuose Povilas Vanagas ir Margarita Drobiazko-Vanagienė - 16-ti. Iš lietuvių tik vienas Darius Kasperaitis iš Elektrėnų, žaisdamas gyniku Nepriklausomų Valstybių S-gos / buv. Sov. S-gos/ ledo rutulio rinktinėje, laikėjo pirmą vietą ir gavo aukso medalį. Atrodo, labai greitai jis atsidurs už Atlanto ir ten žais jau profesionalų komandose. Buvęs Sov. S-gos olimpinis biatlono Čempionas Algimantas Salna šioje olimpiadoje asmeniškai nedalyvavo, bet buvo JAV-bių biatlono rinktinės treneris. Turėdamas laiko jis padėdavo ir lietuviams. Buvęs Lietuvos sporto delegacijos vadovas ir slidinėjimo federacijos viceprezidentas R.Glauskas už pasirodymus žiemos olimpiadoje Lietuvos sportininkus įvertinio ketvertu. Grįžus į namus, Lietuvos sportininkai buvo labai gražiai sutikti Vilniaus sporto rūmuose, tačiau namuose jie buvo tik keletą

dienų, nes tuoj pat prasidėjo Ignalinoje Lietuvos slidinėjimo pirmenybės.

Olimpiados įvairumai Sios olimpiados dalyviai buvo ypatingai gerai apdovanoti Tarptautinio olimpinio k-to. Delegacijos gavo po 6000 dol. ir dar po 800 dol už kiekvieną dalyvį. Tačiau visiems reikėjo apsimokėti už gyvenimą olimpiniam kaimelyje.

Šioje žiemos olimpiadoje dalyvavo 64 valstybės ir tai buvo 7-mis daugiau negu praeitoje Kalgaryje. Atidarymo iškilmėse buvo 15.000 žiūrovų ir per televiziją stebėjo virš 2-jų milijardų žmonių.

Olimpinė balta vėliava, su penkiais persipynusiais žiedais, buvo sukurta 1913 metais vasaros žaidynėms. Šie lankai simbolizuoja penkių žemynų sportininkų draugystę - mėlyna spalva - Europa, geltona - Azija, žalia - Australija, raudona - Amerika ir juoda - Afrika. Olimpinis aukurų uždegimų tradicija prasidėjo 1936 metais Berlyne, XI-sios vasaros žaidynių metu. Ši olimpinė ugnis yra nuo saulės spindulių uždegama Olimpijoje, Graikijoje. Šią žiemos olimpiadą saugojo 3000 kariškių, 2000 policininkų, 3000 žandarų ir 1000 gaisrininkų.

Lietuvos sportininkai, nors ir būdami toli nuo savo Tėvynės, gražiai paminėjo Vasario 16-ją. Tas įvykis olimpiniam kaimelyje. Šia proga kalbėjo į olimpiadą atvykęs oficialus jos svečias Aukščiausios Tarybos pirmininko pavaduotojas Kazimieras Motieka ir Lietuvos Olimpinio komiteto prezidentas Artūras Poviliūnas. Trispalvė papuoštoje šio kaimelio valgykloje olimpietės paruošė iš Lietuvos

atsivežtų valgių stalą, kai prancūzai virtuvės kepečiai specialiai iškepė tortą su Lietuvos vėliava, kurį užsakė Lietuvos delegacijos gydytojas Amerikos lietuvis Edvardas Jonas Domanskis.

Be Prancūzijos prezidento, Amerikos viceprezidento, olimpiadą stebėjo ir Norvegijos karalius Haraldas. Jauniausias olimpiados čempionas buvo suomis šuolininkas T.Nieminen, turintis tik 16 metų. Jis laimėjo varžybas nuo 120 metrų tramplino ir sumušė 1928 metų buvusį rekordą. Gi vokietis H.Hunger nepaklausė savo horoskopo, kuris jam tą dieną liepė nešokti nuo 120 m. tramplino ir bešokdamas nugriuvo.

Paruošė Ant. Laukaitis

Nužudyti misionieriai

1991 metais visame pasaulyje buvo nužudyti 15 misionierių, tarp jų 1 vyskupas, 1 brolis vienuolis, 3 seserys vienuolės ir 10 kunigų. Devynios misionierių žmogžudystės įvyko Lotynų Amerikoje, 5 Afrikoje ir 1 Azijoje. Aštuonis misionierius nužudė teroristai, kariškiai ir maištininkai, 7 - kriminalistai. Šioje statistikoje liūdniausiai pagarsėjo Peru, nes šiame krašte gyvybės neteko net keturi iš penkiolikos pernai nužudytų misionierių. Tris kunigus ir vieną seserį vienuolę nužudė marksistai maištininkai, priklausantys „Sendero Liminoso“ žiaurisiem ginkluotiems būriams. Pateikdama šią statistiką, Šveicarų katalikų žinių agentūra KIPA primena kad 1990 metais visame pasaulyje buvo nužudyti 18 misionierių.

LRTV

PAKO FESTA

Geelongo lietuviai jau ne vieneri metai dalyvauja šiame tradiciniame festivalyje. Dalyvavimą jame organizuoja Geelongo Lietuvių Bendruomenės valdyba. Ir šį kartą šventiškai margoje įvairių tautybių kolonoje, buvome 38-tieji. Lietuviškos kolonos priekyje plevėsavo Lietuviška trispalvė, Australijos ir Sporto klubo vėliavos. Kartu su sporto klubo „Vytis“ mažaisiais ir suaugusiais, žygiavo savaitgalio mokykla, choras „Viltis“ ir kiti entuziastai.

Per garsiakalbius pranešė: „Žygiuoja Lietuvai, įsikūrę Geelonge 1950 metais, yra apie 150 šeimų. Apie 100 lietuvių tebėra aktyvūs, besireiškia sporte, chore ir kitur.“

Nors diena buvo tikrai tvanki ir

karšta, visi ištvėringai pražygiavome pro gausiai susirinkusių žiūrovų minią, mojuodami lietuviškomis vėliavėlėmis. Geelongo chorui teko pasirodyti bažnyčioje, padainuojant J.Naujaliai ir Maironio „Už Raseinių ant Dubysos“, A. Vanagaičio „Laisvės varpas“ ir K. Vasiliausko „Žemėj Lietuvos“. Geroje bažnytinės akustikos atmosferoje darniai susiliejo dainų sąskambiai. Šventės organizatoriai apdovanojo chorą 70 dolerių. Po visų dainų, vieni skirstėsi namo, o kiti pasinėre į mugės sūkūrį-kas užkąstį, o kas suvenyrų nusipirkti. Graži buvo šventė, suteikusi galimybę savo tautinius rūbus ir gintarų kolekcijas pademonstruoti.

Dalyviai

TASMANIA UNIVERSITY UNION
Lithuanian Studies Society

SPECIAL OFFER

Our latest book covering last year's events in Lithuania will be called

LITHUANIA IN 1991,

and is scheduled to be published on May 31, 1992.

DON'T MISS this exclusive collection of topical articles, eyewitness reports and documentary photographs:

- . History of Lithuania
- . 16-page pictorial report on the "Bloody Sunday in Vilnius"
- . Chronological list of the main events in 1991
- . The upheaval in the USSR and its effect on Lithuania
- . Discovery of oil in Lithuania

... and much, much more!

When released, LITHUANIA IN 1991 will sell at \$8.95, plus \$2.05 forwarding costs (total \$11.00).

By ordering and paying now, you can obtain LITHUANIA IN 1991 at the special pre-publication price of \$7 (including forwarding costs) - and so save \$4 per copy.

Or, if you order 4 or more copies in advance (that is, before April 30), you will receive a further discount of \$1 per book.

Offer expires on April 30, 1992.

To: T.U.U. Lithuanian Studies Society,
Post Office Box 777, SANDY BAY, Tasmania, 7005 (Australia).

When published, please send copies of LITHUANIA IN 1991, to:

Name

Address

Postcode

Cheque/Money Order* enclosed herewith: \$.....

- * \$7 per copy, if ordering 1, 2 or 3 copies
- \$6 per copy, if ordering 4 or more copies

MELBOURNAS - VILNIUS

Nuo sausio vidurio SWISSAIR pradėjo du skridimus per savaitę iš Šveicarijos Zurich į Vilnių.

Puikiausi ryšiai su įvairiom oro linijom per Hong Kong, Singapore ar Bangkok gali būti sujungti su jūsų SWISSAIR skridimu.

Vietos tuojau pat užsakomos nuo \$2,299 Melbournas-Vilnius ir atgal.

Dėl skridimų informacijų kreiptis į SWISSAIR telefonu 670 9075 ar per savo kelionių agentą.

swissair

343 Little Collins Street,
Melbourne, 3000

(Pasiteiravimui iš provincijos) Telef. veltui 008 331121.